

Pedagoginen malli lasten kuulemiseen

Opetushallitus päivittää Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuoden 2025 aikana vastaamaan 1.1.2025 voimaan tullutta muuttunutta varhaiskasvatustakia (540/2018). Osana päivitysprosessia Opetushallitus pitää tärkeänä kuulla lapsia sekä heidän mielipiteitänsä ja ajatuksia.

Tämä pedagoginen malli auttaa lasten kuulemisessa. Voit hyödyntää alla olevaa kuulemisen pedagogista mallia joko sellaisenaan tai inspiraation lähteenä. Tämän aiheen kuulemisessa voit käyttää myös lapsiryhmässäsi jo vakiintuneita lasten kuulemisen keinoja.

Lasten kuuleminen

Kun lapsia kuullaan tietyistä asioista tai aiheista, on tärkeää, että lapset tietävät ja ymmärtävät, mistä heitä kuullaan. Lasten kanssa voidaan keskustella aiheista tai aihe voidaan ottaa osaksi yhteistä leikkiä. Myös taiteellisen ilmaisun kautta voidaan syventyä aiheeseen.

Kuuleminen voi sisältää erilaisia työtapoja. Lasten kanssa voidaan keskustella asioista, mutta hyviä kuulemisen keinoja ovat myös esimerkiksi taiteellinen ilmaisu, kuten piirtäminen tai maalaaminen, valokuvaaminen tai draamalliset keinot, kuten käsinuken tai pehmolelun hyödyntäminen. Lapsille on annettava mahdollisuus leikkiä kaikissa kuulemisen vaiheissa.

Jos lapsi ei puhu tai kommunikoi esimerkiksi viittomakielellä tai harjoittelee muodostamaan sanoja, voidaan lasta silti kuulla monin tavoin. Lasten kuuleminen perustuu aina lapsen tuntemiseen. Lapsi, joka ei vielä puhu, kommunikoi hän äännellen, eleillä, ilmeillä sekä kehollisesti. Lapsen kommunikointia seuraamalla ja hänelle tutun varhaiskasvatuksen henkilöstön jäsenen/jäsenten sitä seuraamalla, lapsi voi myös ottaa osaa kuulemiseen.

Kysymykset, joihin pyydämme lasten mielipiteitä ja ajatuksia:

1. Mistä asioista pidät varhaiskasvatuksessa?
2. Mistä asioista et pidä varhaiskasvatuksessa?
3. Mitä osaat?

4. Mitä haluaisit oppia varhaiskasvatuksessa?
5. Millaisia tunteita päiväkodissa/perhepäivähoidossa tunnet?
6. Mihin pystyt/et pysty vaikuttamaan varhaiskasvatuksessa?

Kysymyksiä voi lähestyä sanoittamalla niitä lapselle sopivalla tavalla huomioiden lapsen ikä- ja kehitystaso. Kysymyksiin vastaamisen ja niiden käsittelyn ei tarvitse tapahtua kerralla. Lasten kanssa voidaan käsitellä kysymyksiä useammalla eri kerralla eri työtapojen avulla. Kuuleminen voi myös tapahtua vaihteittain, jolloin välillä keskitytään kuulemiseen ja välillä keskitytään muihin asioihin. Lasten kanssa voidaan käsitellä vain osaa kysymyksistä.

Esimerkkirunko kuulemistilanteelle:

1. Alustus
2. Ohjeistus
3. Toiminta
4. Lopetus

Kuulemisen eettisyys

Lasten kuulemisessa on tärkeää huomioida eettiset asiat. Lapsella on aina oikeus kieltäytyä kuultavaksi tulemisesta. Kuulemistilanne on järjestettävä aina niin, että lapselle taataan turvallinen olo. Lasta on myös seurattava ja tarvittaessa kuuleminen on keskeytettävä, jos lapsen vireystila heikkenee tai jos lapsi sitä pyytää. Kaikki lapset on otettava mukaan yhteiseen toimintaan, vaikka vain osan lapsista ajatukset lähetetään eteenpäin. Se, että lapsi kokee kuulemiseksi tulemisen kokemuksia, on arvokasta ja merkityksellistä.

Kaikilta lapsilta, joita kuullaan ja joiden ajatuksia luovutetaan eteenpäin, on oltava asiasta hyväksyntä. On tärkeää, että huoltajat ovat tietoisia lapsen osallistumisesta kuulemiseen. Lasten ajatusten välittämisestä Opetushallitukselle tulee olla myös huoltajan hyväksyntä. Selvitä onko kunnassasi tälle olemassa ohjeistusta ja toimi sen mukaisesti.

Lasten vastauksia käytetään varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden kehittämiseen. Kuulemisessa ei tule yksilöidä lasten vastauksia eikä niistä saa tunnistaa lapsia.

Ohjeet lasten mielipiteiden ja ajatusten välittämiseksi

Pyydämme lähettämään lasten ajatuksia tai koonnin lasten ajatuksista Webropol-alustan kautta 22.8.2025 mennessä. Linkki vastausalustalle <https://link.webpolsurveys.com/S/DC45FFE6426C9062>

Ethän syötä vastaukseen yksilöityjä tietoja lapsista tai varhaiskasvatuksen toimipaikasta.

Kiitos, että mahdollistat lasten äänen kuulumisen ja kuulemisen.

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki

+358 29 533 1000, kirjaamo@oph.fi

www.oph.fi, Y-tunnus: 2769790-1